СЕКЦІЯ 26.
ЖУРНАЛІСТИКА, МЕДІА ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Липко Сергій Юрійович, здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту філології та журналістики
Житомирський державний університет імені Івана Франка; Україна

Науковий керівник: Давидова Людмила Вікторівна, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент, доцент кафедри журналістики, реклами та PR
Житомирський державний університет імені Івана Франка; Україна

КРИЗОВІ КОМУНІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Кризові комунікації під час воєнного стану мають зменшувати невизначеність, пояснювати порядок дій і протидіяти дезінформації. На регіональному рівні їхня результативність залежить не лише від змісту повідомлень, а й від сприйняття інформації громадянами.

У наукових підходах кризові комунікації охоплюють інформаційну взаємодію до, під час і після кризових подій. В. Т. Кумбс підкреслює пріоритет інформації, необхідної для захисту людей, над репутаційними завданнями установи [1]. Методичну основу аналізу офіційних повідомлень становить контент-аналіз, розроблений у працях К. Кріппендорффа [2].

Правові засади функціонування військових адміністрацій визначає Закон України «Про правовий режим воєнного стану» [3], а діяльність медіа регулюється, зокрема, Законом України «Про медіа» [4]. Тому комунікація державних органів влади має поєднувати відкритість, точність, зрозумілість та безпекові обмеження.

Метою дослідження є визначити тематичні пріоритети кризових повідомлень Житомирської ОВА та охарактеризувати їх сприйняття аудиторією. Емпіричну основу становлять дві різні за природою сукупності даних: цільова вибірка 50 публікацій офіційного сайту за 1 січня – 10 листопада 2026 року та 53 відповіді авторського онлайн-опитування, отримані 01–03 листопада 2026 року. Використано моніторинг, тематичне кодування, підрахунок частот і узагальнення анкетних відповідей. Вибірка опитування є невипадковою, отже його результати не можна поширювати на все населення області.

У масиві з 50 публікацій переважають повідомлення про безпекові загрози та реагування – 18 (36%). Тематика внутрішньо переміщених осіб, евакуації й гуманітарної підтримки представлена 11 матеріалами (22%); енергетичної стійкості – 10 (20%); інформаційної безпеки – 5 (10%); цивільного захисту – 4 (8%); відновлення житла – 2 (4%). Отже, кризове інформування на офіційному сайті поєднує повідомлення про небезпеку з роз’яснювальною, превентивною та соціально-захисною функціями.

Наприклад, публікація від 3 квітня 2026 року уточнює масштаби руйнувань унаслідок атаки [5]; матеріал від 20 січня інформує про аварійні відключення електроенергії [6]. Повідомлення про прибуття евакуаційного потяга відображає координацію допомоги внутрішньо переміщеним особам [7], а публікація щодо інформаційних атак від 28 травня виконує попереджувальну функцію [8].

Результати опитування засвідчують переважання позитивних оцінок офіційного інформування серед опитаних. Найчисленнішу вікову групу становлять особи 25–34 років – 19 із 53 (35,8%). Із 53 респондентів 41 особа (77,4%) повністю або скоріше довіряє повідомленням ОВА; стільки ж вважають їх достатньо або дуже оперативними. Кризову комунікацію як дуже або скоріше ефективну оцінюють 36 осіб (67,9%). Про те, що повідомлення допомагають значною мірою або скоріше сприяють протидії чуткам зазначили 37 учасників опитування (69,8%). Найчастіше джерелом інформації про діяльність Житомирської ОВА респонденти називали Telegram-канал – 39 осіб (73,6%), сторінки ОВА в соціальних мережах – 31 (58,5%), офіційний сайт – 17 (32,1%). Найбільший інтерес викликають повідомлення про безпекову ситуацію – 34 відповіді (64,2%) та наслідки ракетних і дронових атак – 30 відповідей (56,6%). У цих запитаннях дозволявся множинний вибір, тому сума часток перевищує 100%.

Про вплив інформації ОВА на власні рішення хоча б одного разу повідомили 38 опитаних (71,7%). Серед названих дій – дотримання безпекових рекомендацій (24 особи; 45,3%) та звернення до державних установ або органів місцевого самоврядування (21 особа; 39,6%). Водночас 18 учасників опитування (34,0%) відзначили незручну структуру вебсайту. Ці показники характеризують суб’єктивний досвід респондентів, але самі по собі не доводять причинного впливу публікацій.

Висновки. Контент-аналіз відображає багатофункціональний характер кризового інформування Житомирської ОВА: від повідомлень про небезпеку до підтримки постраждалих та інформаційної безпеки. Анкетування виявило переважно позитивне сприйняття цих повідомлень серед опитаних і свідчить про їхню практичну значущість у самооцінках респондентів. Подальше вдосконалення доцільно спрямувати на зручність навігації, доступність практичних рекомендацій і узгодженість повідомлень між цифровими каналами.

Список використаних джерел

1. Coombs W. T. Protecting Organization Reputations During a Crisis: The Development and Application of Situational Crisis Communication Theory. Corporate Reputation Review. 2007. Vol. 10, № 3. P. 163–176. DOI: https://doi.org/10.1057/palgrave.crr.1550049.
2. Krippendorff K. Content Analysis: An Introduction to Its Methodology. 4th ed. Thousand Oaks: SAGE Publications, 2018. 472 p. URL: https://www.sagepub.com/shop/buy-a-book/content-analysis-4-258450 (дата звернення: 12.11.2026).
3. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19 (дата звернення: 12.11.2026).
4. Про медіа: Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20 (дата звернення: 12.11.2026).
5. Віталій Бунечко: на півночі Житомирщини зруйновано 18 будівель та пошкоджено 100 внаслідок ворожої атаки. Житомирська обласна військова адміністрація: офіційний вебсайт. 03.04.2026. URL: https://oda.zht.gov.ua/news/vitalij-bunechko-na-pivnochi-zhytomyrshhyny-zrujnovano-18-budivel-ta-poshkodzheno-100-vnaslidok-vorozhoyi-ataky/ (дата звернення: 12.11.2026).

6. Аварійні відключення електроенергії на Житомирщині 20 січня 2026. Житомирська обласна військова адміністрація: офіційний вебсайт. 20.01.2026. URL: https://oda.zht.gov.ua/news/avarijni-vidklyuchennya-elektroenergiyi-na-zhytomyrshhyni-20-sichnya-2026/ (дата звернення: 12.11.2026).
7. Допомога ВПО: Житомирщина знову зустріла евакуаційний потяг. Житомирська обласна військова адміністрація: офіційний вебсайт. 03.04.2026. URL: https://oda.zht.gov.ua/news/dopomoga-vpo-zhytomyrshhyna-znovu-zustrila-evakuatsijnyj-potyag/ (дата звернення: 12.11.2026).
8. Увага! Ворог розпочав чергову хвилю інформаційних атак. Житомирська обласна військова адміністрація: офіційний вебсайт. 28.05.2026. URL: https://oda.zht.gov.ua/news/uvaga-vorog-rozpochav-chergovu-hvylyu-informatsijnyh-atak/ (дата звернення: 12.11.2026).
9. Матеріали авторського онлайн-опитування щодо користування офіційними вебресурсами Житомирської обласної військової адміністрації та оцінки кризових комунікацій (53 анкети, 01–02.11.2026): неопубліковані матеріали авторського дослідження. 2026.